

VOĆNA MUVA NA AGRUMIMA

Meditranska voćna muva, *Ceratitls capitata* **Wied.**- značajna štetočina agruma u Crnoj Gori

Meditranska voćna muva, *Ceratitls capitata* Wied. (Diptera: Tephritidae), koju još nazivamo sredozemna muva kao štetočina na agrumima pojavljuje se u cijelom subtropskom, dijelom i u umjerenom pojasu, a posebno uz obalu Sredozemnog mora. Zbog svog širokog areala rasprostranjenja te sposobnosti da toleriše hladnije klimatske uslove bolje od ostalih vrsta voćnih muva na subtropskim voćkama, te velikom broju biljaka domaćina (preko 250), svrstava se među ekonomski najznačajnije štetočine subtropskih vocaka. I u Crnoj Gori se mediteranska muva javlja na agrumima

kao opasna stetočina ove voćne vrste, zahtijeva adekvatnu pažnju kako bi suzbijanje bilo efikasno a štete koje izaziva svojim napadom svedene na minimum. Sem agruma posebno ranih sorti mandarina, na našem području značajni domaćini su japanska jabuka, smokva...

Imago je muva veličine 3.5 do 5 mm, svijetložute krem boje, s dvije poprečne i jednom rubnom prugom na obodu krila. Dosta sporo se kreće, prija joj toplina i posebno se zapaža na osunčanim dijelovima krošnje. Kad se temperatura vazduha spusti ispod 14°C, njena aktivnost se smanjuje. Ima 3-4 generacije godišnje zavisno od klimatskih uslova i mogućnosti ishrane.

imago *C. capitata*

Larva je blijedo žute boje dužine oko 7 mm. Nema noge ni izraženu glavu. Sa donje strane tijela nalazi

se aparat za kretanje i poskakivanje.

stadijumi u razvoju

Jaje oko 1mm veličine, veoma izduženo, savijeno, sjajno bjelkaste boje.

Štete se javljaju uslijed napada ženki muve na plodove pred samo zrenje, kada plodovi mjenjaju boju. Ženka pravi ubode na plodu kako bi plegla jaje. Sama mjesta uboda i okolo mjesta uboda su pogodna za razvoj sekundarnih parazita. Jednim ubodom ženka može položiti 1 do 30 jaja. Mjesta

uboda se vide kao svjetlije okrugle zone koje se postepeno šire. Larva se razvija 3-5 dana poslije polaganja jaja, zavisno od vremenskih uslova. Nastale larve se postepeno probijaju prema mesu ploda koje koriste za ishranu. Uslijed ishrane larvi voćne muve meso ploda omekšava, a štete na plodu nastaju i uslijed napada sekundarnih parazita. Često dolazi do značajnog opadanja plodova.

oštećeni plodovi mandarine

Poslije stadijuma larve koji traje oko 10 dana larve izlaze iz ploda ili zajedno sa njim padaju na zemlju gdje prelaze u stadijum lutke.

Tako i prezimljavaju u stadijumu lutke ili odralog insekta.

Zaštita se obavlja tako što se prati let ove muve pomoću raznih vrsta klopki. Nakon registrovanja

značajnog napada u muvolovkama izvodi se tretiranje kombinacijom određenih insekticida i hidrolizovanih proteina (atraktanata). Obično je potrebno tretirati samo pojedine djelove krošnji u zasadu, ili pojedine redove zasada. Prskanja se ponavljaju u određenom vremenskom razmaku, zavisno od pojave i ulova novih muva u

muvolovkama, kao i vremenskih uslova odnosno temperature vazduha.

Postoje i biološke metode suzbijanja kao što je unošenje u zasad sterilnih mužjaka ili prirodnih neprijatelja muve u vrijeme razvoja voćne muve i njene oplodnje.

Proizvođači agruma trebaju u vrijeme zrenja da obrate pažnju na zdravstveno stanje plodova. Ako tada primjete larve u plodu, trebaju pravovremeno da obavijeste stručnu službu.

Zaražene plodove treba ukloniti iz zasada i zapaliti. Postavljanje muvolovki u zasade agruma je najbolji način praćenja ove karantinske štetočine.

Slavica Kontić, dipl.ing. polj.

Stručni saradnik u oblasti zaštite bilja